

KLASSENKALENDER

2026/2027

DE IVN KLASSENKALENDER

IVN Natuureducatie verbindt mens en natuur. We laten kinderen en volwassenen beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Op deze kalender vind je natuurmomenten en activiteiten van IVN, aangevuld met leuke weetjes, praktische opdrachten en inspiratie. Gebruik hem om samen op ontdekkingsstocht te gaan en vul hem aan met jullie eigen activiteiten, belangrijke data en verjaardagen. Print de kalender uit en hang hem op in de klas.

Wij wensen jullie een schooljaar vol natuur, verwondering en plezier!

Printinstructies

- Je kunt deze kalender gewoon op A4-formaat printen met een normale printer. Zorg ervoor dat je dubbelzijdig print over de lange zijde.
- Gebruik vervolgens een perforator om aan de bovenkant in alle vellen twee gaten te maken. Hier doe je een touwtje doorheen zodat alle vellen aan elkaar vastzitten. Maak in de onderkant van alle pagina's nog een enkel gaatje. Sla de eerste pagina om en hang de kalender aan het enkele gaatje op, aan een spijkertje of punaise.
-
-
-

Meer weten over
onze visie op
natuurrijk onderwijs?

Koppelkansen: beeldende vorming of groepsvorming

Kunst uit de natuur

De natuur maakt de mooiste kunstwerken. Deze maand gaan de leerlingen zelf aan de slag als natuurkunstenaar.

Opdracht: laat de leerlingen samen een mandala maken. Een mandala is een rond kunstwerk met een patroon van verschillende vormen, kleuren en natuurlijke materialen. Verzamel buiten bladeren, takjes, gras, zaden, dennenappels en andere natuurschatten. Laat de leerlingen deze rond een middelpunt neerleggen. Stimuleer ze om samen te werken en te experimenteren met kleuren, vormen en patronen.

Bespreek na afloop het eindresultaat en maak een foto van de mandala als blijvende herinnering aan jullie natuurkunstwerk.

Wist je dat... de natuur één grote inspiratiebron is voor kunstenaars? Kijk maar eens naar de vorm van een blad, de kleuren van vlinders of de patronen in boomschors. Van een afstand zie je misschien alleen een boom. Maar van dichtbij ontdek je scheuren in de schors, insecten of bijzondere patronen. Inspiratie is overal!

Benodigheden

- Bladjes, steentjes, veertjes en andere dingen die je buiten kunt vinden

Augustus

Gouden Weken Kleuren Groen

De opdracht van deze maand hoort bij Gouden Weken Kleuren Groen: de weken na de zomervakantie zijn erg belangrijk voor groepsvorming. Wij helpen je om deze periode samen met je nieuwe klas naar buiten te gaan.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Kleurenbingo

De natuur zit vol kleuren. Laat de leerlingen ontdekken hoeveel verschillende kleuren er op en rond het schoolplein te vinden zijn.

Opdracht: geef iedere leerling een kleurenbingo met op elk kleurvak een stukje dubbelzijdig tape. Laat de leerlingen op het schoolplein of in de directe omgeving op zoek gaan naar natuurschatten in de verschillende kleuren en deze op de juiste kleur plakken. Bespreek daarna samen welke planten, bloemen, bladeren of andere natuurlijke materialen zijn gevonden. Welke kleuren kwamen veel voor en welke waren juist lastig te vinden?

Plukken of niet? We hanteren vaak de volgende regel voor plukken: zijn er meer dan 100? Dan mag je er eentje meenemen. Omdat dit voor jonge kinderen lastig kan zijn om te beoordelen, kun je ervoor kiezen om met de onderbouw alleen natuurschatten te rapen.

Wist je dat... zaden, bessen en noten op reis gaan? De wind, dieren en zelfs mensen helpen ze om nieuwe plekjes te vinden om te groeien. Een vogel eet een bes op, en poept het zaadje hiervan later op een andere plek weer uit. Daar kan het zaadje uitgroeien tot een nieuwe plant, struik of boom.

Benodigheden

- Werkblad kleurenbingo ([bijlage](#))
- Een rol dubbelzijdig tape

September

Natuurschool Vierhouten

Nog meer herfstkleuren ontdekken? Beleef het bos tijdens een natuurdag of natuurkamp van Natuurschool Vierhouten.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
31	1 <i>Begin van de herfst (meteorologisch)</i>	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4

Bodemdierendagen

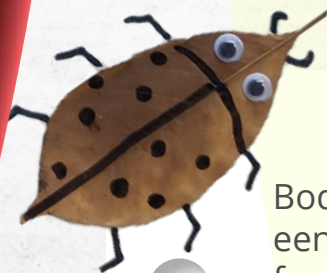

Kinderboekenweek

Koppelkansen: taal (presenteren)

Bodemdiertjes zijn de superhelden van de natuur. Die verdienen altijd een plaats in de spotlight! Met deze opdracht maken de leerlingen fantasie-bodemdiertjes die hun kunsten vertonen op het podium.

Opdracht: deel aan alle leerlingen een werkblad en enkele gedroogde blaadjes uit. Geef ieder groepje lijm en een aantal zwarte stiften. Markers werken het beste op de gedroogde blaadjes. Laat de leerlingen hun fantasie gebruiken en hun eigen bodemdiertje verzinnen. Wat voor kunsten kunnen de bodemdiertjes? En weten ze misschien een naam? Misschien kunnen ze het ook presenteren!

In de spotlight

Benodigdheden

- Gedroogde blaadjes!
- Wiebeloogjes
- Zwarte stiften
- Lijm
- Werkblad theater (bijlage)

Wist je dat... onder jouw voeten een heel theater vol bodemdieren leeft? Iedere acteur heeft zijn eigen rol: mollen graven tunnels, pissebedden ruimen op en de regenwormen eten dode bladeren.

oktober

Kinderboekenweek

Het thema van de Kinderboekenweek is dit jaar 'Spot aan!': dieren en leerlingen staan in de schijnwerpers. Geef jouw klas een hoofdrol met ons Kinderboekenweek-lespakket.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

Kinderboekenweek

 Bodemdierendagen

Eekhoornlampje

11 november is de dag... dat een diertje slapen mag! Sommige zoogdieren gaan in de winter in winterslaap. De eekhoorn houdt geen diepe winterslaap, maar een winterrust. Hij bouwt meerdere huisjes waar hij kan slapen en schuilen. Met deze opdracht maken de leerlingen allemaal hun eigen eekhoornhuisje – als lampion of kaarsjeshouder.

Opdracht: vertel over de verschillende nesten die een eekhoorn bouwt. Laat de leerlingen de kleurplaat inkleuren. Is de kleurplaat af? Dan strijken ze er met een kwast een dun laagje zonnebloemolie over. Laat de kleurplaten daarna drogen tussen oude kranten of keukenpapier. Als de kleurplaat droog is, rol je hem op tot een lampion. Optioneel: niet aan de boven- en onderkant een strookje gekleurd papier. Je kaarsjeshouder is klaar! Wil je er een lampion van maken? Doe dan nog een pijpenrager door de bovenkant.

Wist je dat... er een verschil is tussen winterslaap en winterrust? Dieren die een winterslaap houden, zoals een egel, slapen héél diep en worden bijna niet wakker. Dieren die een winterrust houden, zoals de eekhoorn, slapen meer dan in de zomer, maar staan soms wel op om te eten.

Benodigdheden

- Een lampionstok met lichtje of een kaarsje per leerling
- Eekhoornkleurplaat ([bijlage](#))
- Kleurpotloden of stiften
- Zonnebloemolie
- Oude kranten of keukenpapier
- Kwasten
- Optioneel: twee stroken gekleurd papier per leerling
- Voor een lampion: één pijpenrager per leerling

November

Natuurschool Noordwijk

Van eekhoorn tot wolf:
tijdens een natuurdag bij
Natuurschool Noordwijk
ontdekken leerlingen
hoe dieren leven én
kunnen ze de Noordzee
verkennen met een
kornet.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
---------	---------	----------	-----------	---------	----------	--------

26	27	28	29	30	31	1
----	----	----	----	----	----	---

2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---

9	10	11	12	13	14	15
---	----	----	----	----	----	----

16	17	18	19	20	21	22
----	----	----	----	----	----	----

23	24	25	26	27	28	29
----	----	----	----	----	----	----

30	1	2	3	4	5	6
----	---	---	---	---	---	---

Koppelkansen: aardrijkskunde (kaartlezen) of rekenen (verkleinen)

Rara, welke boom ben ik?

In de winter zijn veel bomen en struiken in wintersrust. Dan kun je ook lastig herkennen welke het zijn... of toch niet? De knoppen van bomen zijn in de winter al klaar voor de lente! En die zijn allemaal best wel verschillend. Als je erop gaat letten, zie je dat je zelfs in de winter best wat bomen van elkaar kunt onderscheiden.

Opdracht: neem de leerlingen mee naar buiten voor een winterse wandeling en geef ze per tweetal een zoekkaart. Welke bomen vind je rond de school? Laat ze in tweetallen zoeken en de knoppen vergelijken met de zoekkaart. Als ze er eentje gevonden hebben, strepen ze die af.

Plusopdracht: wil je deze opdracht verdiepen en koppelen aan aardrijkskunde? Laat de leerlingen dan een plattegrond tekenen van de schoolomgeving en daarop aangeven waar welke boom te vinden is. Je kunt ook zelf een plattegrond meegeven door een screenshot van google maps te maken of het adres van de school in te voeren op perceelloep.nl.

Benodigdheden

- Zoekkaart winterknoppen (bijlage)
- Potloden

Wist je dat... in een winterknop vaak al een nieuw blad of zelfs een bloem verstopt zit? De schubben van de knop eromheen werken als een beschermde winterjas. Zo blijft het nieuwe blad of de nieuwe bloem beschermd tegen de winterse kou en uitdroging.

December

Lespakket winterknoppen

Meer ontdekken
over winterknoppen?
Download het gratis
lespakket over
winterknoppen en ga met
de klas verder op
onderzoek uit.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
31	1 Begin van de winter (meteorologisch)	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

Mees, merel, meerkoet...bingo!

Dieren laten zich in de schoolomgeving vaak niet gemakkelijk zien. Vogels zijn een uitzondering. Vanaf hun plek in een boom, op een dak of hoog in de lucht laten ze zich goed bekijken. Bovendien hebben veel vogelsoorten zich goed aangepast aan het leven in stad of dorp.

Opdracht: tijd voor een vogelsafari! Verdeel de klas in tweetallen en neem ze mee naar buiten. Laat ze eerst rustig zitten, luisteren en om zich heen kijken, misschien komen de vogels dan wel dichterbij. Laat ze daarna rondlopen en zoeken naar de vogels van de vogelbingo. Breid de safari eventueel uit met een wandeling door de wijk.

Optioneel: hang één grote A3-versie van de vogelbingo voor het raam in de klas. Hoeveel vogels spotten jullie in één week?

Benodigdheden

- Werkblad vogelbingo (bijlage)
- Potloden
- Optioneel: één grote vogelbingo voor de hele klas, de bijlage geprint op A3 formaat

Wist je dat... niet alle vogels het hele jaar in Nederland wonen? Sommige vogels komen in de lente om hier jongen te krijgen en groot te brengen. Andere vogels bezoeken Nederland juist in de winter.

Januari

Hartje Winter

Buiten spelen in de winter? Jazeker! Tijdens Hartje Winter ontdekken kinderen hoe leuk en leerzaam het is om ook in de koude maanden buiten te zijn. Doen jullie ook mee?

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Hartje Winter

Koppelkansen: taal (tekstschrijven)

Een schone start

Met het voorjaar voor de deur is het tijd voor een grote schoonmaak. Dit keer niet binnen, maar buiten! De leerlingen gaan onderzoeken hoeveel afval er op en rond het schoolplein te vinden is.

Opdracht: bereid de klas binnen voor; bespreek dat de leerlingen scherp afval of afval dat ze niet kennen eerst aan je laten zien. Jij kunt dan besluiten of ze het in de zak kunnen doen of dat ze het laten liggen. Ga vervolgens naar buiten en start de zoektocht. Terug in de klas kun je met het opdrachtblad een teken-/schrijfoopdracht doen over het vreemdste afval dat de leerlingen hebben gevonden.

Tip: loop je een route door de buurt? Trek dan jullie eigen shirts of hesjes aan. Dan val je lekker op en ben je samen een mooi visitekaartje voor de school.

Benodigheden

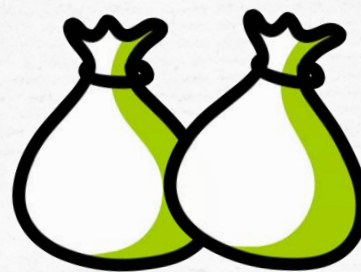
- Afvalgrijpers en afvalringen (vaak te leen bij de gemeente)
- Vuilniszakken
- Eventueel begeleiders
- Opdrachtblad (bijlage)

Geen grijpers? Koop dan éénmalig latex handschoentjes. Deze zijn van plastic, maar dat weegt op tegen het leermoment en de voorbeeldfunctie.

Februari

Wist je dat... de natuur heel lang nodig heeft om ons afval op te ruimen? Een appel verdwijnt na ongeveer 8 weken, en een bananenschil doet er 1 tot 2 jaar over. Een plastic flesje vergaat helemaal niet. Daarom is het zo belangrijk dat we ons afval opruimen.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

De pad op pad

Tijdens de paddentrek komt de pad veel obstakels tegen. Denk aan een straat of een drukke autoweg. Doordat de pad niet goed kan springen, is een stoeprand al te hoog en moet hij omlopen. Onderweg kan de pad in een put vallen, waar hij niet meer uit kan klimmen, of zelfs worden platgereden door een auto.

Opdracht: Bereid de klas binnen voor en vertel over de paddentrek. Verdeel de klas vervolgens in kleine groepjes en ga naar buiten.

Laat de leerlingen zich voorstellen dat zij padden zijn die onderweg zijn naar een poel. Welke obstakels komen zij tegen op of rond het schoolplein? Waar zou een pad niet verder kunnen of vast kunnen komen te zitten? Laat de leerlingen eventueel een stukje van de route afleggen als een 'dubbeldekker': op elkaars rug. Kies daarna per groepje één obstakel en bedenk samen hoe je een pad hierlangs kunt helpen. Denk aan een paddenhelling bij een hoge rand of een uitklimplek bij een kuil. Maak dan deze oplossing, zo veel mogelijk met natuurlijke materialen.

Benodigheden

- Natuurlijke materialen, zoals: mos, takken, houten plankjes, stenen, zand, schors, bladeren of eventueel gaas.
- De leerlingen hun beste paddengezicht
- Optioneel: kort filmpje over de paddentrek <https://www.youtube.com/watch?v=yuDe26hPkwM>

Wist je dat... maart dé maand is waarin de gewone pad op pad gaat? Dit heet paddentrek. In het voorjaar gaan ze terug naar de poel waar ze zijn geboren. Onderweg zie je soms een 'dubbeldekker': het mannetje lift soms mee op de rug van het vrouwtje. In de poel legt het vrouwtje lange snoeren met eitjes.

Maart

Nationale Buitenlesdag

Buiten leren verbindt kinderen, met de natuur en met elkaar. Meld je vast aan en neem je klas in april mee naar buiten! Dit jaar staat tijdens de Buitenlesdag de pad centraal.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
1 <i>Begin van de lente (meteorologisch)</i>	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

Rommel voor de hommel

In Nederland worden natuurlijke materialen vaak opgeruimd. Voor bijen en veel andere dieren zijn ze juist waardevol. Hommels hebben bijvoorbeeld rommelige hoekjes nodig om in te nestelen. In deze opdracht gaan de leerlingen daarom zelf een geschikte plek voor de hommel maken.

Opdracht: verdeel de klas in groepjes van vier en laat elk groepje bladeren, aarde of zand, takjes en stukjes oud hout verzamelen. Vervolgens kiest ieder groepje een plekje aan de rand van het schoolplein. Daar maken ze de bovenste laag van de bodem voorzichtig los, zodat hommels er later eitjes kunnen leggen. In de losse aarde maken de leerlingen daarna een rommelige laag van natuurlijke materialen. Ze leggen bladeren, takjes en stukjes hout kriskras door elkaar, zodat een beschutte nestelplek ontstaat voor deze bijen.

Wist je dat... de hommel ook een bij is? In Nederland leven wel 360 soorten bijen, waarvan ongeveer 20 soorten hommels. Hommels zijn vaak lekker harig en hebben een stevig lijfje.

Tip: Loop als leerkracht langs de rommelplekjes en maak foto's met de leerlingen voor hun werk. Deze kun je later in de klas hangen.

Benodigheden

- Blaadjes, steentjes, veertjes en andere natuurlijke materialen die je buiten kunt vinden

April

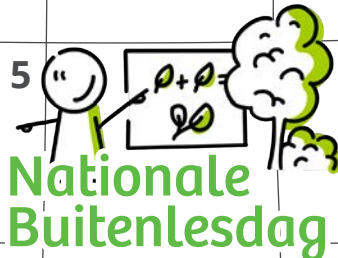

Nationale Bijentelling

Hoe meer we weten over bijen, hoe beter we ze kunnen helpen. Doe mee aan de Nationale Bijentelling en tel samen met de klas bijen in de schoolomgeving.

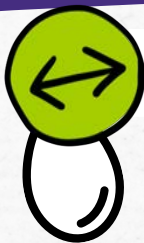

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

Nationale
Buitenlesdag

Nationale Bijentelling

Koppelkansen: rekenen (meten en wegen)

Giga nest maken

Een veilige, hoge en stevige broedplek is belangrijk voor zeearenden, want ze gebruiken hetzelfde nest jarenlang achter elkaar. Daardoor kan een nest wel 2 meter breed, 2 meter hoog en zelfs 600 kilo zwaar worden!

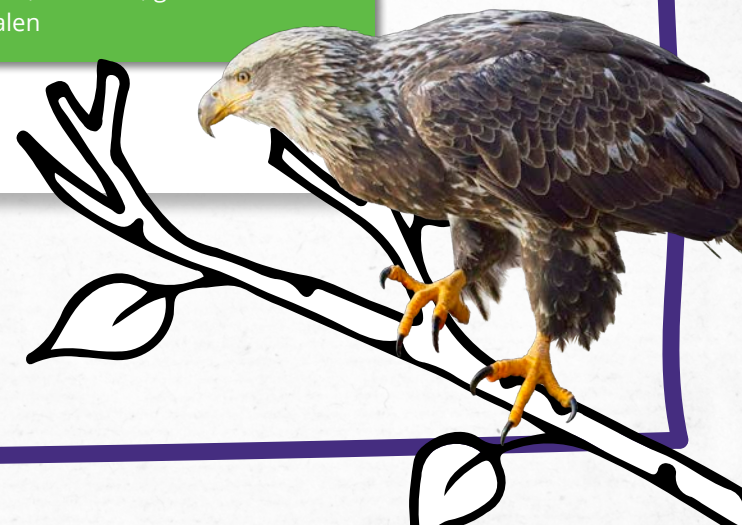
Opdracht: verzamel takken, bladeren, gras en andere natuurlijke materialen. Werk samen op de grond om een groot rond nest van ongeveer 2 meter breed te maken. Leg eerst takken in een grote cirkel en vul het nest vervolgens met kleinere takjes, gras en bladeren. Is het nest klaar? Ga er dan met de hele klas in staan of zitten. Hoeveel kinderen passen er in het nest?

Bespreek samen of het nest groter of kleiner is dan jullie hadden verwacht.

Benodigheden

- Verzamelde takken, bladeren, gras en andere natuurlijke materialen

Wist je dat... de zeearend de grootste roofvogel is van Nederland? Een volwassen zeearend heeft een spanwijdte (van de ene vleugeltop tot de andere) van 2,5 meter! Ze worden door hun brede vleugels ook wel eens 'vliegende deuren' genoemd.

Mei

Natuurschool Lauwersoog

Ontdek met je klas
de natuur van het
Waddengebied
tijdens een natuurdag
bij Natuurschool
Lauwersoog. Wie weet
spotten jullie wel
een zeearend!

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
Week van de schooltuin						
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Koppelkansen: bezig met water? Betrek er inhoud bij!

Zinken of drijven?

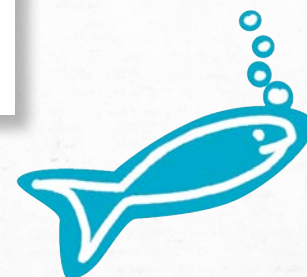
Waterdieren hebben slimme manieren om op het water te blijven drijven of zich door het water te bewegen. Zo gebruikt een schaatsenrijder de oppervlaktespanning van het water. Sommige vissen hebben een zwemblaas waarmee ze kunnen stijgen en dalen. Andere dieren hebben een waterafstotend laagje of nemen lucht mee onder water.

Opdracht: deze les kan je het beste buiten doen. laat de leerlingen verschillende kleine materialen verzamelen, zoals een paperclip, spons, takje, blad, eikel, veer, kastanje, kiezel, boomschors, bloemblaadje, potlood, gum, stukje aluminiumfolie of een rietstengel. Laat ze eerst voorspellen of een voorwerp zal drijven of zinken. Daarna testen de leerlingen hun voorspellingen in het water. Bespreek na afloop welke materialen bleven drijven, welke zonken en of de uitkomsten overeenkwamen met hun verwachtingen.

Benodigheden

- Werkblad ([bijlage](#))
- Pen of potlood
- Eén bak met water en één handdoek per tafel/ groepje.
- Verschillende kleine, natuurlijke materialen
- Optioneel: schaar, touw of plakband wanneer je de kinderen zelf iets laat maken

Zie jij... allerlei beestjes op het water drijven? Dat zijn vaak schrijvertjes, bootmannetjes of schaatsenrijders. Deze kleine insecten kunnen bovenop het water bewegen.

Juni

Slootjesdagen

Tijdens de Slootjesdagen organiseren IVN-afdelingen door heel Nederland wateractiviteiten. Ga met de klas op pad en ontdek wat er allemaal onder het wateroppervlak leeft.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
31	1 Begin van de zomer (meteorologisch)	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28 ModderDag	29	30	1	2	3	4

Sporenbingo

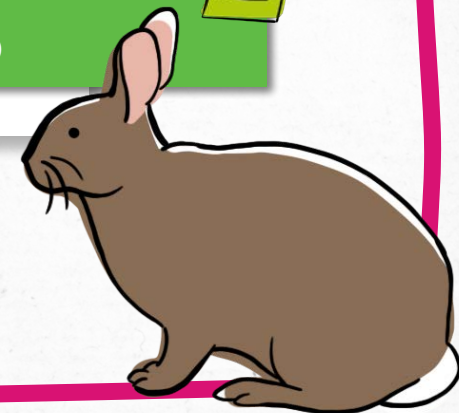
Dieren zie je niet zo vaak op het plein, maar ze laten wel allerlei sporen achter. Dit zijn niet alleen pootafdrukken, maar bijvoorbeeld ook vraatsporen, veren, eitjes, een nest of poep. Tijd om sporen te zoeken op het plein!

Opdracht: verdeel de klas in groepjes van drie leerlingen geef elk groepje een sporenbingokaart. Geef de leerlingen aanwijzingen mee over hoe zij de sporen kunnen vinden: je vindt ze in de bosjes, op de grond of tussen de planten. Bespreek ook hoe je je daar gedraagt; eigenlijk lopen de leerlingen straks dwars door het leefgebied van dieren. Geef de leerlingen ruim de tijd, bijvoorbeeld 15 tot 20 minuten, om sporen te zoeken. Stimuleer ze daarbij om voorzichtig en zachtjes te werk te gaan. Na afloop kunnen de groepjes uitwisselen: welk bijzonder spoor kunnen ze aan elkaar laten zien?

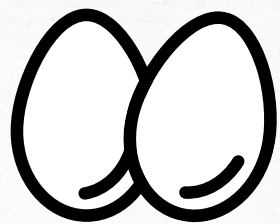
Benodigheden

- Sporenbingokaart (bijlage)

Zie jij... kronkelige witte of gele lijntjes op bladeren? Die worden gemaakt door kleine larven van insecten, zoals nachtvlinders of vliegen. Ze eten van het blad en maken zo hun eigen gangetjes. De vorm van de gang verschilt per soort. Zo'n kleine gangenmaker heet een bladmineerder!

Juli

**Win een IVN-
sporenwaaier!**

Gaan jullie deze zomer op
zoek naar diersporen?
Vertel waarom jullie
school een IVN-
sporenwaaier verdient en
maak kans op één van de
5 exemplaren!

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
28	29	30	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

